

Stockholm den 3 oktober 2008

R-2008/0811

Till Justitiedepartementet

Ju2008/5805/PO

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 3 juli 2008 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian Utvidgade möjligheter att avlägsna deltagare i en ordningsstörande folksamling m.m. (Ds 2008:54).

Advokatsamfundet avstyrker att polisen ges möjlighet att avlägsna deltagare i ordningsstörande folksamlingar en längre sträcka än vad dagens regelverk möjliggör (utvidgat avlägsnande). Samfundet har ingen erinran mot förslaget om ett utvidgat tillämpningsområde för 23 § polislagen (1984:387).

13 c § polislagen

Advokatsamfundet ifrågasätter inte att det i vissa fall kan finnas behov av en möjlighet till tillfälligt avlägsnande av ett större antal personer. Det finns dock anledning att påpeka följande.

Av utredningen framgår inte annat än att den föreslagna åtgärden ska kunna riktas mot alla deltagarna i en ordningsstörande folksamling utan någon åtskillnad mellan dem som faktiskt stört ordningen eller enbart varit passiva åskådare. Det är alltså frågan om ett kollektivt avlägsnande oberoende av de enskilda personernas agerande.

Samfundet ifrågasätter om ett kollektivt avlägsnande är förenligt med de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna som garanteras i Europakonventionen främst med hänsyn till att det saknas garantier för att inte också ”oskyldiga” kommer att avlägsnas.

Den särskilda polistaktik som polisen numera arbetar efter innebärande att poliser ska kunna arbeta inne i folksamlingen, underlättar för polisen att snabbt identifiera gripa och

föra bort de personer som begår brott. Enligt Rikspolisstyrelsens bedömning innebär den nya polistaktiken att avlägsnande och omhändertagande kommer att behöva tillämpas i mindre utsträckning än i dag. Advokatsamfundet anser med hänsyn härtill att det finns anledning att ifrågasätta behovet av en utvidgad reglering. En annan fråga i det här sammanhanget är om det finns ett mera utbrett behov av en sådan ordning eller om det handlar om ett mera specifikt storstadsproblem, och då särskilt i Stockholmsregionen.

Advokatsamfundet anser i likhet med utredaren att ett omhändertagande enligt nuvarande reglering kan innebära ett onödigt stort ingrepp i den enskildes rörelsefrihet och att ett avlägsnande av den enskilde möjligen skulle uppfattas som en mindre ingripande åtgärd. Den enskildes uppfattning hur ingripande en åtgärd är kan dock enligt samfundet inte ligga till grund för en utvidgning av polisens möjligheter till kollektivt avlägsnande även av "oskyldiga".

Enligt utredarens förslag får transporten aldrig pågå under längre tid än två timmar. Förslaget kan inte tolkas på annat sätt än att tvåtimmarsgränsen endast avser själva transporten. Man bör dock titta på hur länge ett polisingripande mot en folksamling faktiskt pågår när man håller kvar personer i avvaktan på att bussar kan rekvireras och sedan föra in deltagarna i bussarna och transportera bort dem. Även om två timmars transporttid i sig inte kan anses som ett frihetsberövande kan hela avlägsnandet sammantaget ta åtskillig tid i anspråk och betraktas som ett frihetsberövande.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg